

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 65 0 Ps 643066 24 Rev
Sarajevo, 21.01.2025. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: dr. sc. Danice Šain, kao predsjednice vijeća, Slavice Čindrak i dr. sc. Senada Mulabdića, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja „ANS DRIVE“ d.o.o. Sarajevo, ulica Butmirska cesta br.24, Ilidža, koga zastupa punomoćnik Goran Trivun, advokat iz Sarajeva, protiv tuženog „MILIČEVIĆ“ d.o.o. Kreševo, ulica Resnik bb, Kreševo, koga zastupaju punomoćnici Nedžad E. Beća i Nermina Bećirbašić, advokati iz Sarajeva, radi sticanja bez osnova, vrijednost spora 170.124,31 KM, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 Ps 643066 24 Pž 2 od 22.05.2024. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 21.01.2025. godine, donio je sljedeću:

P R E S U D U

Revizija se usvaja, drugostepena presuda preinačava i žalba tužitelja odbija, a prvostepena presuda potvrđuje.

Tužitelj je dužan tuženom nadoknaditi troškove cijelog postupka u iznosu od 9.044,79 KM.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 Ps 643066 22 Ps 2 od 07.06.2023. godine odbijen je tužbeni zahtjev kojim je predloženo da sud naloži tuženom da tužitelju isplati iznos od 170.124,31 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 25.02.2017. godine pa do isplate, uz naknadu troškova parničnog postupka. Istom presudom je naloženo tužitelju da tuženom isplati troškove parničnog postupka u iznosu od 6.675,54 KM, u roku od 30 dana.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 Ps 643066 24 Pž 2 od 22.05.2024. godine žalba tužitelja je djelimično uvažena, prvostepena presuda preinačena i tuženi obavezan da tužitelju isplati iznos od 167.919,84 KM sa zakonskom zateznom kamatom i to:

- na iznos od 165.598,60 KM počev od 25.02.2017. godine, pa do isplate,
- na iznos od 2.321,24 KM počev od 12.11.2018. godine, pa do isplate,

Utvrđeno je da ne postoji potraživanje tuženog prema tužitelju istaknuto prigovorom radi prebijanja u iznosu od 167.919,84 KM, te je tuženi obavezan tužitelju nadoknaditi troškove parničnog postupka u iznosu od 9.141,65 KM, a sve u roku od 30 dana.

Odbijen je tužbeni zahtjev u dijelu kojim je traženo da se obaveže tuženi da tužitelju isplati iznos 2.204,47 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 25.02.2017.

godine, pa do isplate i zakonske zatezne kamate na iznos od 2.321,24 KM počev od 25.02.2017. godine pa do 11.11.2018. godine.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tuženi pobija drugostepenu presudu iz razloga povreda odredaba parničnog postupka iz člana 209. ZPP učinjenih u postupku pred drugostepenim sudom i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači i odbije žalba tužitelja i prvostepena presuda potvrdi ili da se pobijana presuda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje, sve uz naknadu troškova cijelog postupka uključujući i troškove sastava revizije od 2.369,25 KM.

Tužitelj je podnio odgovor na reviziju s prijedlogom da se revizija odbije kao neosnovana.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga navedenih u reviziji i po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 241. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu ZPP-a), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Revizija je osnovana.

U odnosu na prigovore pogrešne primjene materijalnog prava, revizijski sud je imao u vidu činjenice utvrđene u postupku:

- Tužitelj je bio generalni izvođač radova za investitora „Uni Bristol“ d.o.o. Tuzla, a sa tuženim, kao podizvođačem je dana 04.04.2012.godine (potpis naručioca) odnosno 07.04.2012.godine (potpis izvođača) zaključio ugovor o izvođenju građevinskih radova pri izgradnji stambeno-poslovnog kompleksa „MELLAIN“ Tuzla. Ukupna ugovorena vrijednosti radova sa PDV je bila 1.549.971,16 KM i rokom izvođenja od 180 kalendarskih dana od potpisivanja tog ugovora. Istim ugovorom se naručilac obavezao isplatiti izvođaču beskamatni avans u fiksnom iznosu od 20% ukupne vrijednosti tog ugovora ili 309.994,23 KM sa PDV, a dio od ukupne ugovorene cijene će se isfinansirati putem kompenzacije na način što će naručilac predati poslovni prostor vl. NLB banka koji se nalazi u objektu Melain Ilidža, površine 123,72 m² po cijeni od 3.500 KM/m² bez PDV 17%, odmah po potpisu ugovora i dobijanja avanske bankovne garancije za iznos od 506.551,50 KM sa PDV, a ostatak privremenim mjesečnim i okončanom situacijom po završetku posla;
- Ugovorom o izvođenju radova malterisanja na objektu Sarajevo City Centar u Sarajevu (dalje SCC) zaključenim između tužitelja kao naručioca i tuženog kao izvođača od 27.05.2013.godine odnosno 29.05.2013.godine, ugovoreno je izvođenje radova malterisanja pri izgradnji objekta SCC, prema uslovima iz usvojene ponude podizvođača... ukupne cijene radova sa PDV 336.682,61 KM i ugovorenim rokom završetka radova u trajanju od 90 kalendarskih dana od dana potpisivanja ugovora, kao i obavezom naručioca da uplati izvođaču avans u iznosu od 20% od ugovorene cijene odnosno 67.336,52 KM sa PDV... privremenim mjesečnim i okončanom situacijom po završetku posla;

---

¹ Službene novine FBiH br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15;

- Ugovor o izvođenju radova malterisanja zidova i plafona na stambeno-poslovnim objektima sa podzemnom garažom Malta od 09.10.2013.godine, odnosno 27.08.2014.godine, zaključen je između tužitelja kao naručioca i generalnog izvođača i tuženog kao podizvođača, ukupne vrijednosti 328.585,14 KM (uračunat PDV);
- Dana 7.2.2017. godine tužitelj je pozvao tuženog da mu vrati iznos od 165.598,60 KM na ime neopravdanog avansa, na koji je odgovor poslao tuženi tužitelju, ne osporavajući dugovanje ali pozivom da se sporazumno riješi njihov odnos;
- Vještak finansijske struke Kerima Prašljivić je u svom pismenom nalazu i mišljenju, cijeneći sva tri ugovora, utvrdila da su obaveze tuženog prema tužitelju iznosile ukupno 389.261,49 KM u koje su uračunati neopravdani avans od 136.455,49 KM, kompenzacija kupovinom poslovnog prostora od 222.332,15 KM, neopravdani avans za SCC od 28.455,19 KM i režijski troškovi objekta SCC od 2.204,47 KM. Obaveze tužitelja prema tuženom su utvrđene u ukupnom iznosu od 219.137,18 KM, u koja su ušla potraživanja tuženog prema tužitelju za objekat Mellain od 99.745,65 KM, potraživanja za objekat SCC od 82.739,98 KM i potraživanja za objekat Malta od 36.651,56 KM. Prebijanjem tih obaveza tužitelja i tuženog vještak je utvrdio razliku po osnovu obaveza iz ugovora u iznosu od 170.124,32 KM;
- Vještak građevinske struke Jašarević Fikret je dao identičan nalaz kao i prethodni vještak, utvrdivši ukupno potraživanje tužitelja prema tuženom od 389.261,49 KM i potraživanje tuženog prema tužitelju od ukupno od 219.137,18 KM, pa prebijanjem tih potraživanja nalazi da je tuženi u obavezi prema tužitelju iznos od 167.919,84 KM i obaveze režijskih troškova SCC 2.204,47 KM, a ugovorenu vrijednost poslovnog prostora koji je tuženi dobio na ime kompenzacije dugovanja je iznos od 506.551,50 KM sa PDV, koji je objektivna i realna tržišna vrijednost poslovnog prostora.

Tužitelj svojom tužbom, koju je u postupku uredio, traži plaćanje ukupnog iznosa od 170.124,31 KM sa zakonskom zateznom kamatom od podnošenja tužbe, jer je tuženi kao podizvođač za ugovorene obaveze iz dva ugovora (Mellain i SCC) primio od tužitelja kao naručioca radova avans, te poslovni prostor, pa kako su radovi obustavljeni, jer je glavni investitor odredio drugog glavnog izvođača, to je tražio vraćanje avansa koji u knjigovodstvenoj evidenciji nije opravdan izvedenim radovima, po privremenim i okončanim situacijama, nalazeći da je taj iznos stečen bez osnova.

Tuženi je u svom odgovoru na tužbu i u toku postupka osporio tužbeni zahtjev tužitelja jer je radove obustavio po nalogu tužitelja bez njegove krivnje, da je njihov poslovni odnos obuhvatao više ugovora prilikom gradnje objekata u Tuzli i u Sarajevu, da je stoga i tuženi prema tužitelju imao potraživanja za izvršene radove ne samo po ugovoru vezanom za Mellain i SCC, već i za objekat garaže na Malti, u ukupnom iznosu 126.411,07 KM, pa je stoga istakao prigovor kompenzacije potraživanja kao i prigovor zastare potraživanja. Naknadno je istakao i prigovor kompenzacije za izgublenu dobit.

Prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev nalazeći da je tužitelj postavio tužbeni zahtjev na sticanje bez osnova po članu 210. ZOO, a da tužitelj nije dokazao da je otpao pravni osnov po kojem je taj novac prešao kod tuženog, da nije dokazao da je ugovor raskinut,

već je samo obavijestio tuženog da više neće dalje izvoditi radove na objektima Melain i SCC, iz razloga što je investitor izabrao drugog glavnog izvođača radova, zbog čega je sud zaključio da je tuženikovo ispunjenje obaveze iz ugovora postalo nemoguće zbog događaja za koji nije kriv tuženi, pa se obaveza prema tuženom gasi, s tim što tuženi zadržava svoje potraživanje prema tužitelju, ali da se ono smanjuje za onoliko koliko je tuženi mogao imati koristi od oslobađanja od sopstvene obaveze, što tuženi nije dokazao. Stoga o prigovoru kompenzacije nije ni odlučeno.

Drugostepeni sud, međutim, zaključuje da su stranke zaključile ugovore o građenju, da su isti raskinuti po samom zakonu, da tuženi nije izvršio ugovore u ugovorenim rokovima koji su bitni elemenat ugovora, pa tako za ugovor na radovima objekta Mellain nalazi raskinutim u oktobru 2012 godine, protekom roka od 180 dana, a ugovor o radovima u SCC krajem augusta 2013 godine protekom roka od 90 dana, pa da je raskidom ugovora otpao osnov po kojem su izvršena plaćanja. Stoga zaključuje da raskidom ugovora po čl. 132 st.1 ZOO obje strane se oslobađaju svojih obaveza, izuzev nadoknade štete, pa nalazi da postoji osnov potraživanja tužitelja i po članu 210. ZOO na iznos od 167.919,84 KM, koliko je utvrdio vještak građevinske struke, a da prihvata i stav prvostepenog suda da potraživanje nije zastarjelo jer je jedan ugovor raskinut u oktobru 2012. a drugi u avgustu 2013.godine, pa kako se primjenjuje rok iz člana 371. ZPP (petogodišnji) to je i ovaj prigovor odbijen. Istovremeno je odbijen zahtjev tužbe za plaćanje režijskih troškova koji je tužitelj imao na objektu SCC u iznosu od 2.204,47 KM jer takva obaveza nije bila ugovorena.

Prigovor kompenzacije taj sud odbija jer su po nalazima vještaka potraživanja po ugovorima iz tužbe i ugovoru kojeg navodi tuženi (radovi na garaži na Malti) prebijeni prije podnošenja tužbe tužitelja, a kako tuženi nije postavio protivtužbeni zahtjev to o istim nije trebalo donositi posebnu odluku. U odnosu na kompenzacioni prigovor za izgublenu dobit zbog raskidanja ugovora od strane tužitelja po ugovoru za radove Mellain od 733.425,43 KM i za radove na SCC od 68.630,53 KM (ukupno 802.055,96 KM), koji iznos predstavlja razliku isplaćenih potraživanja i ugovorene cijene, drugostepeni sud je odbio jer tuženi nije dokazao visinu dobitka koji je mogao osnovano očekivati prema redovnom toku stvari, uz odbijanje troškova nabavke materijala, angažmana radnika, i drugih troškova koje bi imao izvođenjem radova na gradilištu do konačnog završetka, jer očekivana dobit nije prosto umanjivanje isplaćenih potraživanja i cijene ugovorenih radova.

Sporno pravno pitanje u ovom postupku odnosi se to da li su ugovori prestali raskidom, prostom izjavom volje ili nemogućnošću ispunjenja ugovora, te da li je raskidom ugovora otpao pravni osnov prelaska imovine tužitelja u vidu avansa tuženom.

Revident osporava stav u pobijanoj odluci drugostepenog suda da su ugovori raskinuti po zakonu prostom izjavom, jer tuženi nikada nije tuženog obavijestio da raskida sa njim ugovore, niti je utvrđenje takve činjenice kao zahtjev postavljen u postupku, ili niti je postavljen zahtjev za utvrđenje raskida ugovora zbog promjenjenih okolnosti, dakle osporio je da postoji osnov prelaska imovine koji je otpao u smislu vraćanja stečenog bez osnova iz čl. 210 ZOO.

Sticanje bez osnova postoji kada imovina jednog lica pređe u imovinu drugog lica a taj prelaz nema osnova ili je osnov otpao (čl. 210 ZOO).

Revizijski sud prije svega konstatuje da drugostepeni sud nalazi da je pravni osnov prelaska datog avansa u imovinu tuženog otpao raskidom ugovora po zakonu, protekom ugovorenih rokova kao bitnog sastojka oba ugovora. Tako nalazi da je ugovor za objekat Mellain istekao početkom oktobra 2012. godine, a za radove na SCC krajem augusta 2013. godine.

Po čl. 125 ZOO, ugovor se raskida po zakonu kada ispunjenje obaveze u određenom roku predstavlja bitan sastojak ugovora, a dužnik ga ne ispuni u roku. Međutim, istoj odredbi, povjerilac može održati ugovor na snazi, ako po isteku roka, bez odlaganja obavijesti dužnika da zahtjeva ispunjenje ugovora. Kada je povjerilac zahtjevao ispunjenje ugovora, pa ga nije dobio u razumnom roku, može izjaviti da raskida ugovor. Ova pravila važe kako u slučaju kada su ugovorne strane predvidjele da će se ugovor smatrati raskinutim ako ne bude ispunjen u određenom roku, tako i onda kada je ispunjenje ugovora u određenom roku bitan sastojak ugovora po prirodi posla.

U postupku tužitelj nije ni pominjao rokove izvršenja kao razlog raskidanja ugovora, ali je revizijski sud ispitao pobijanu presudu u odnosu na stav drugostepenog suda o ugovorenim rokovima kao bitnom sastojku ugovora, jer svaki ugovoreni rok ne mora biti bitni sastojak ugovora.

Konkretno u predmetnom ugovoru od 4.4./7.4.2012. godine ugovoren je završetak radova u roku od 180 kalendarskih dana od potpisivanja ugovora, ali je čl. 2. st. 3. ugovora propisana mogućnost produžavanja roka završetaka radova u slučaju više sile uz odobrenje naručioca, a čl. 9. istog ugovora i ugovorna kazna u slučaju da izvođač kasni sa završetkom radova odbijanja u procentima od 1% do 5% od vrijednosti ugovora.

U ugovoru od 29.5./27.5.2013. godine ugovoren završetak radova je od 90 kalendarskih dana od potpisivanja ugovora, ali u čl. 4.st.3.ugovora ugovorena je i mogućnost produženja ugovornog roka osim zbog više sile i sporazumom ugovornih strana i u svakom drugom slučaju ako krajnji investitor vrši izmjene ... I tim ugovorom je u čl. 24. ugovorena ugovorna kazna ukoliko podizvođač ne izvrši radove u ugovorenom roku od 1% dnevno vrijednosti ugovorenih radova...

Prema pravnom shvatanju ovog suda među strankama su zaključeni ugovori o djelu, iz čl. 600. ZOO, kojim se, tuženi kao poslenik-izvođač radova obavezao tužitelju kao naručiocu posla, izvršiti građevinske radove na objektu Mellain i radova malterisanja na objektu SCC, a tužitelj se kao naručilac posla obavezao platiti avans i kompenzacijom poslovnim prostorom za konačnu cijenu ugovorenih radova, sa privremenim i okončanom situacijom za ugovor na objektu Mellain i avans i prijem neopozive bankarske garancije za iznos obračunatog avansa, vinklirane na „Magros Veletrgovina“, a ostatak privremenim i okončanom situacijom po drugom ugovoru za objekat SCC.

Stoga, u situaciji kada je naručilac posla, iz razloga koji nisu vezani za poslenika, utjecao na zadocnjenje u izvođenju radova, u smislu čl. 607. st.3. ZOO, poslenik ne odgovara za posljedice zadocnjenja.

Iz izvedenih dokaza proizilazi da su radovi tuženog, kao (pod)izvođača na objektima (Mellain i SCC) po predmetnim ugovorima, prekinuti zbog prekida poslovne saradnje tužitelja kao glavnog izvođača, sa investitorom „Uni Bristol“, da je tuženi samo

obavješten da prekine radove, nakon čega je više puta pokušavao da stupi u kontakt sa tužiteljem da se dogovore o nastaloj situaciji, ali je tužitelj to izbjegavao (dokaz podnesak od 24.10.2013. godine). Zakonski zastupnik tužitelja A.Dž. je u postupku potvrdio da je prekid saradnje sa investitorom nastupio zbog neplaćanja i neovjerenih privremenih situacija prema tužitelju kao glavnom izvođaču od strane investitora, a svjedok M.B. je potvrdila da je prekid rada tuženog nastupio na pola već izvršenih radova od strane tuženog po prvom ugovoru tj. početkom 2014. godine, a po drugom ugovoru početkom 2015. godine. Takođe je utvrđeno da tužitelj vodi posebnu parnicu protiv investitora „Uni Bristol“ za potraživanje duga i naknade štete od 900.000,00 KM zbog raskida ugovora između njih, a da je potraživanje zasnovano na knjigovodstvenoj evidenciji tužitelja i izvodu otvorenih stavki utvrđen dug tuženog po osnovu plaćenog avansa za predmetne ugovore.

U situaciji, kakva je predmetna, u kojoj je tužitelj kao naručilac samo obavijestio tuženog da prekine radove jer je investitor sa njim prekinuo radove, a zatim tuženog nije ni obavijestio o nastavku radova, proizilazi da tuženi kao poslenik ugovora o djelu nije ni odgovoran za posljedice neispunjavanja u rokovima.

To znači, kada ugovorene mogućnosti produženja rokova (zbog viša sila...) i ugovorne kazne zbog kašnjenja, a posebno kada ugovori nisu imali ugovorene odredbe o raskidu ugovora zbog nepoštivanja rokova, niti su po prirodi ugovorenog posla rokovi bitan sastojak predmetnih ugovora (jer se radi o ugovorima o djelu), a tužitelj nije ni isticao prigovore vezano za probijanje rokova, ne nastupa raskid ugovora po zakonu, pa je pogrešan zaključak drugostepenog suda da je nastupio raskid ugovora, a time i vraćanje primljenog (čl. 132 st.2. ZOO), kao i da je otpao pravni osnov prelaska imovine tužitelja u imovinu tuženog u vidu avansa i osnovanosti tužbenog zahtjeva.

Po shvatanju ovog suda, činjenice ukazuju da je nastupila nemogućnost ispunjenja ugovora, jer je investitor radova raskinuo ugovor sa tužiteljem kao glavnim izvođačem, zbog čega je tužitelj naložio tuženom da obustavi radove kao njegov podizvođač.

U takvoj situaciji prvostepeni sud pravilno primjenjuje čl. 138 ZOO kada odbija tužbeni zahtjev tužitelja, jer u dvostranim ugovorima kada je ispunjenje obaveze jedne strane postalo nemoguće zbog događaja za koji odgovara druga strana, njena obaveza se gasi, a ona zadržava potraživanje prema drugoj strani, s tim što se smanjuje za onoliko koliko je ona mogla imati koristi od oslobađanja od sopstvene obaveze.

Dakle, kada je za nemogućnost ispunjenja obaveze kriva druga strana, nastupa gašenje obaveze iz ugovora, a ne prestanak ugovora raskidom, zbog čega nije otpao pravni osnov na temelju kojeg je imovina tužitelja u vidu avansa prešla u imovinu tuženog po čl. 210 ZOO, pa je valjalo odbiti tužbeni zahtjev tužitelja, što je pravilno učinio prvostepeni sud.

Kako je drugostepeni sud pogrešno primjenio materijalno pravo kada je djelimično preinačio prvostepenu presudu (potvrđena u dijelu odbijanja zahtjeva od 2.204,47 KM), pa je reviziju tuženog usvojio, pobijanu presudu djelimično preinačio, primjenom čl. 250 (1) ZPP, te odlučio kao u izreci ove presude. U dijelu pobijane presude kojom je potvrđena prvostepena presuda revizijom se nije odlučivalo.

Tuženi je istakao prigovor kompenzacije, u smislu čl. 336 ZOO, a nije podnio protivtužbu i postavio protivtužbeni zahtjev za potraživanje prema tužitelju iz osnova

trećeg ugovora za radove na garaži Malta, u situaciji kada je zahtjev tužitelja odbijen kao neosnovan, ne može se ni odlučivati o prebijanju potraživanja, pa je u tom dijelu revizija tuženog usvojena te preinačena drugostepena presuda i u dijelu kojim je utvrđeno da ne postoji potraživanje tuženog prema tužitelju po prigovoru kompenzacije u iznosu od 167.919,84 KM, na način da je odbijen i taj dio zahtjeva, sve primjenom čl. 250 (1) ZPP.

Odluka o troškovima postupka temelji se na odredbi člana 397. stav (2) ZPP pa kako je revizija usvojena, tako je i pobijana odluka o nadoknadi troškova cijelog postupka preinačena i tužitelj obavezan tuženom nadoknaditi troškove prvostepenog postupka od ukupno 6.675,54 KM i troškove sastava revizije od 2.369,25 KM, što je ukupan iznos od 9.044,79 KM, dok je zahtjev tužitelja za nadoknadu troškova postupka odbijen, uključujući i troškove sastava odgovora na reviziju.

Predsjednica vijeća
Dr. sc. Danica Šain, s.r.